

GAZETA WARSZAWSKA

W Sobotę Dnia 9 Września Roku 1786.

Z Warszawy d. 9. Września.
Król Jmć Pan Nasz Miłościwy w przeszły wtorek rano wyjechał na nieiaki czas do Kozienic; którego Rok XXIII. łaskawego Panowania poczynającego, doroczna szczęśliwej Elekcji pamiątka, z zwykłą Uroczystością w tutejszey Stolicy w przeszły czwartek była obchodzona; z tey zaś radolney okoliczności, Wotywę miał w Kollegiacie tutejszey sam Pałsterz Nasz Jmć Xiądz Okecki Biskup Poznański y Warszawski, Kanclerz W. Koron. w przytomności liczne go Państwa; po której nastąpiło *Te Deum laudamus*, przy setnym z hurmat uderzeniu.

Dalsza kontynascya Posłow z W. X. Lit. na Seym następujący:

Z Powiatu Lidzkiego: JJ. PP. Skinder Sędz: Ziem: Lidz: Sobolewski Staro: Koniuchow: Z Powiatu Brańskowskiego: JJ. PP. Mirski Podkomo: Brańsk: Burzyński Staro: Krasnosiel: Z Powiatu Orszańskiego: JJ. PP. Zambrzycki Sęd: Ziem: Orsza: Hłasko Szamb: J. K. Mci.

Z Potsdamu d. 20. Sierp. Panujący teraz Pruski Monarcha, do Apartamentów pałacu *Sans-souci* w skrzydle będących, zwanych *nowe Apartamenta*, przeniósł się; a Apartamenta zmarłego Króla, tak w *Sans-souci*, iak y w zamku w mieście będącym, zapieczętowane zostały. Król Jmć zlecił staranie około Pogrzebu tutejszemu Kommendantowi General-

Leytnantowi *Rohdich*, a Panu *Engel* Reimensfelczelowi pierwszej gwardyi zalecił ubranie ciała. Ponieważ zmarły Król, za życia jeszcze powiele razy powtarzał, y zakazywał, ażeby po śmierci niebył exenterowany, przeto nienastąpiło balsamowanie ciała, ale tylko wodę z niego wyciągnięto, y mocnemi spirytusami natarto. Wielkie były na ten czas upały, przeto pochowanie ciała, niemożna było zwłoczyć, y z tey przyczyny, Sala, w której złożone było ciało, nie była w żałobę przybrana. Gdy ubrano zmarłego Króla w błękitny aksamitny mundur pierwszej Gwardyi, w palliową sukienką kamizelkę, w spodnie czarne axamitne, w rękawiczki y w sztyble, złożono go dnia 17. o osmej wieczornej godzinie w *Sans-fouci*, na paradnym łóżku, przykrytym czarną kapą, y Krolewka liberya asystowała. Każdemu wolno było tam wchodzić. Pan *Eckstein* tutejszy malarz y sztycharz, nakładał gipsem twarz Monarchy, dla wzięcia większego do Bustum podobieństwa. Włożono potym ciało do truny dębowey, białym atłasem obitey, y florą czarną powleczoney, a wewnątrz włosami konjskimi wyłaney, a pod głowę trzy podłożono poduszki. Dwunastu Unterofficerow pierwszej Gwardyi niosło trunę, y w przytomności pomienionego General Leytnanta *de Rohdich* y nayspierwszego Koniuszego *Graffa de Schiwerin*, wstawili ciało na wóz ośmiokonny, i w parady

zawieziono do Zamku w mieście będącego, gdzie od czterech Pułkownikow na to wyznaczonych, przyimowane było, które do audyencyonalney sali zaniesiono, y złożono pod baldakinem. Tę wyżej opisaną trunę, włożono do drugiej truny dębowey woskowanej, do której 8. antabow srebrnych było przybitych. Ta truna stała na woskowanym postumencie, wyniesionym na 3. gradusach, czarnym przykrytym suknem, y 12. było zawieszonych gerydonow z srebrnemi lichtarzami, w których iarzące paliły się świece. W trunie był położony po prawey stronie w ten sposób nowy kapelus z białemi piorami, iż do jednego z jego rogów, była przyłożona zmarłego ręka. Włosy y pukle, były upudrowane. Lewa ręka, leżała na lewym udzie na sukniach. W głowach, z prawey ręki, stał jeden z Krolewskich Kamerlokaiow, a z lewey strzelec z florą u ręki obwinioną. Officerowie wartę na ten czas trzymający, mieli czarne spodnie y kamizelki, a na wierzchu mundur; szarfy y felcechy, czarną florą obwinione. Przed dziwiami stało dwóch Unterofficerow, a w pokoiu Krolewscy laufrowie w kaszkietach, florą czarną powleczoneych. W nogach stał taboret, na którym leżała szarfa, szpada, y trzcina z gałką złotą błękitno-emaliowaną. Dnia 18. tego miesiąca, na 20,000. ludzi liczone, którzy odwiedzali ciało Monarchy. Dwóch malarzow kopiało tę całą żałobną paradę.

Pogrzeb w Garnizonowym Kościele był naznaczony, na w poł do ośmiej wieczornej godziny. Kapitanów 12. z Gwardyi, niosło trunę na woz ośmiokonny. Generałowie, Sztab, liczne Państwo, Dwor Krolewski, y Magistrat, asystowali do Pogrzebu. Kędy szła ta parada, woysko we dwa rzędy było uszykowane. Gdy ciało przywieziono przed Kościół, 12. Kapitanów zdieli trunę z wozu, y na organach smutno grać poczęto. Cały Kościół był oświecony. Szrod Kościoła był parady wystawiony katafalk, w żałobę przybrany, na którym złożone było ciało, a potym przy smutnym także graniu organów, od przytomnych Generałów y pułkownikow, zaniezione do grobu, y postawione przy oycu zmarłego tegoż Monarchy. To jest partykularne złożenie do grobu ciała; po upłynionych zaś dwóch tygodniach, ma nastąpić Pogrzeb Uroczysty.

Z Londynu dnia 22. Sierp: Dnia 14. tego miesiąca, o 2. po północy godzinie, w *Cockermouth*, w *Githaven*, *Warkington*, *Maryport*, *Kesleyck*, *Carlisle* y *Kendal*, dały się uczuć trzęsienia ziemi. Trwały one tylko przez 3. albo 4. sekundy, z tym wszytkim, niektóre z nich ataki były dosyć ciężkie. Jednakże żadney inney szkody nieuczyniły. iak tylko, że w *Kendal* po rozmaitych miejscach kominy y stare mury zawalily się. Naturalnie wnosić można, co za strach tam być musiał, kiedy każdy w nocy przez trzęsienie ziemi

obudzony został. Niektorzy słyszeli wielki huk.

Z *Berlina* d. 22. Sierp: Krol Jmć teraz panujący, obu młodszych synów Xiążęcia Jmci *Ferdynanda*, Orderem *Orla Czarnego* przyozdobił raczył.

Gdy dnia 18. terażniejszego miesiąca dawany był woysku parol, Monarcha nasz miał Mowę do zgromadzoney Generalicyi w te słowa: „Dziękuję wam moi Panowie, za „wiarę, gorliwość, y honor, ktoryscie dochowali służąc moiemu „Poprzednikowi. Równie dziękuję „wam y za to, iż tak chętnie przy „sięgę mi wykonaliście wierności, „y że ofiarowaliście mnie to zaufanie „y tę miłość, przez ktore potęga y „oręż Krolestwa *Pruskiego*, tak mocno się wzbiła w górę. Lud nasz, „był zawsze pogromem nieprzy „iaciów, a my sławę dawnicy „bytą, staraymy się koniecznie „trzymać. Będę trzymał surową „w woysku karność, bo ona jest „koniecznie w naszych Reymen- „tach potrzebną. Doznacie mię „zawsze barzo do tego przychyl- „nego ku tym, ktorzy będą do- „pełniali swych obowiązkow y po- „winności; a wcale niechętnego, „gdy będę musiał karać zbrodnią.”

W przeszłą niedzielę podług przepisanego Formularza we wszytkich Kościołach tutejszego rezydencyonalnego miasta, ogłoszona była śmierć Krola Jmci, y zaraz od godz. 12. do 1. po wszytkich Kościołach we dzwony bić poczęto

po trzy razy przestając. Toż samo się maźniać po wszystkich Kościołach całego Państwa. Także wydany jest rozkaz, ażeby przez 6. tygodni, żadney po Kościołach niebyło muzyki, a nawet zakazane jest granie na organach.

Na zaszłą śmierć Króla Jmci, y na obęcie rządów teraz panującego Monarchy, dwa wybite są medale. Każdy z nich waży trzy łoty przedniego srebra, y kosztuje trzy Talarzy. Na przednim zlocie, kosztuje 48. Talarów. Opisanie ich jest następujące. „Medal na śmierć Króla Jmci Pruskiego Fryderyka II. Z jedney strony Portret Króla zmarłego, z tym napisem: *Fridericus II. Borussorum Rex, terris datus die XXIV. Jan: MDCCXII.* z drugiey strony wyrażony jest Geniusz Ojczyzny, klęczący przed ołtarzem, y złożony na nim ofiarę, wznosi ręce y głowę ku niebu, z którego promienie wychodzą. W gorze wydaie się Niebo otwarte, do którego wchodzi Bohatyr, y ten napis: *Sis bonus o felix que tuis.* Na dole te są słowa *Coelo redditus, die XVII. Aug: MDCCCLXXXVI.* Drugi Medal zrobiony na wstąpienie na tron terazniejszego Monarchy Króla Pruskiego Fryderyka Wilhelma II. Z jedney strony Bustum Królewskie w sukniach Bohatyrskich, z

napisem: *Fridericus Vilhelmus Rex Borussorum Pater Patriæ.* Z drugiey strony. *Minerva* trzyma w jedney ręce daleko od siebie głowę *Meduzy*, iak gdyby przeciwko nieprzyiaciom; a drugą, skazuje na swoje ulubione drzewo oliwne, co jest symbolem Pokoju. Pod tym drzewem są złożone wszystkie własności czyli *attributa* nauk, sztuk wyzwolonych y rolnictwa, z tym napisem: *Artibus umbram, hostibus terrorem.* Na dole Medalu, ten czytamy napis: *Regnum adeptus d. XVII. Augusti MDCCCLXXXVI.*

Z Lwowa d. 31. Lip: Dnia 27. tego miesiąca Cesarz Jmci, przybył do Obozu przy *Sniatinu*, y naziutrz był przytomnym obrotom wojskowym. Dnia wczorayszego stanął Monarcha w Obozie przy *Grudek*. Wiele Państwa zgromadza się do naszego miasta dla przywitania Cesarza Jmci. Xiążę Jmci *Czartoryjski* co godzina jest tu spodziewany z Dworem tak liczny y paradnym, iakiego nigdy z sobą nie miewał. Z Xiążęciem *Czartoryjskim* podobno przybędzie do Lwowa JP. *Branicki* Hetman W. Kor:

Z Paryża d. 14. Sierpnia. Wiele naszego *Francuskiego* Państwa pojechało do *Pest* do *Węgier*, chcąc być przytomnymi *tamiecznemu* obozowi.

W przeszłej Gazecie na początku pod Artykułem z *Berlina*, zamiast tych słów: *Ieszcze niewziął się był do oręża*; czytać trzeba: *Ieszcze raz wziął się był do oręża.*

S U P L E M E N T

D O S A Z E T Y W A R S Z A W S K I E Y

W Sobotę Dnia 9. Września R. 1786.

Z Paryża d. 16. Sierp. Jeszcze Roku przeszłego, dnia 18. Września, to jest na początku Sprawy Xiążęcia Kardynała de Rohan, Duchowienstwo Francuskie, Kongres swoy w tuteyszym Mieście odprawiające, podało Memoryał Krolowi Jmci, przywodząc swoje dawne Przywileje, iż Biskupi, powinni być sądzeni przez sobie rownych. Na ten Memoryał, dopiero teraz po zakończoney już dawno Xiążęcia Kardynała Sprawie, posłał Krol Jmć Odpowiedź d. 31. Lipca przez Strażnika Pieczęci do Arcybiskupa Narbońskiego, iako pomienionego Kongressu Prezydenta, w tych (godnychuwagi) słowach: Chwałę ią tę gorliwość, którą ma Królestwa moiego Duchowienstwo, w zachowywaniu dawnych swych Przywilejów, od Krolow Poprzedników moich sobie pozwolonych. Chociaż natura Sprawy Kardynała de Rohan, y trudność w znalezieniu dla iey poznania Trybunału, niedopuszcili mnie mieć wzgląd na Reprezentacye Zgromadzonego Duchowienstwa w tym rodzaju Sprawy partykularnym; moja jednak myśl jest, ażeby ten przykład był bez konsekwencyi, y żeby Sprawy osobiste Biskupow, były nieprzerwanie roztrząsane y sądzone tak, iak w przeszłych czasach bywało.

Z Berlina d. 22. Sierpnia. Krol Jmć, iak slychać, dnia 1. Września, ma iechać do Potsdamu, a potym ma odprawić podróż do Prus y Szląska.

Loterya, dnia iutrzeyszego ma być już ostatni raz ciągniona; a potym, na zawsze będzie zniesiona.

W Mennicach, ma być bita nowa moneta pod stemplem teraz panującego Monarchy.

Krol Jmć rozmaitym abszeytowanym Officerom, częścią pensye powiększył, a częścią nowe ponaznaczał.

Z Stambulu d. 25. Lip: Z brzegow Syryjskich doszła nowina, iż z Floty Kapitana Baszy wysłany Kihai, czyli Generał-Leytnant Ismael Bey, za otrzymanym fukkursem od woyska Baszy Alepu, zbit y przepędził owego buntownika Kutschuk Ali de Beia.

Dziś, poczyną się *Bayram*, przeto znacznych, iak się dzać zwykło, spodziewać się należy odmian w Ministerium.

Ze *Lwowa* dnia 3. *Sierpnia*. Dnia wczorayszego przybył tu Cesarz Jmć. Już tu czwarty raz znajduje się we *Lwowie* Monarcha. Ma on z sobą około 30. osób. Dnia wczorayszego także przybyła tu Xiężna Jeymć *Czartoryjska*; ma ona z sobą 12. powozów, a Dwor iey składa się z 70. ludzi.

— Z *Wiednia* d. 16. *Sierp.* Jest to rzecz pewna, że Cesarz Jmć d. 8. tego miesiąca wyjechał ze *Lwowa*. Od 16. do 17. ma bawić w *Budzie*, potym będzie się znajdował w obozie przy *Pest*, a dnia 26. spodziewany jest w *Laxemburg*.

Dnia 7. tego miesiąca, w *Budzie* było trzęsienie ziemi. Przed trzema tygodniami było także trzęsienie, ale daleko większe w *Kommorn*.

Z *Austryi* d. 16. *Sierp.* W *Stambule* ta partya, która życzy wojny, stara się coraz barziej do niey *Portę* zachęcić; która iak slychać, *Posłowi* Xiążęcia *Herakliusza*, przybytemu na zaspokoienie sporów y kłótni, ani nawet audyencyi niedała.

Cesarz Jmć naznaczył 16,000. Złt; na wybudowanie nowego Kościoła w *Czernowitzi*, y naznaczył tam plac na to.

Konfylarzowi y Dyrektorowi *Causarum Regiarum* w *Budzie* *Panu Subytsch*, okropny zdarzył się przypadek. Oczekującemu na przybycie Arcy-Xiążęcia Jmci *Francijszka*, śniło mu się w nocy, iż Arcy-Xiążę Jmć już przybył, y że on na przeciw iemu wychodzić musi. Wstał zatym, śpiąc, z łóżka, y gdy wyszedł z pokoiów na schody, upadł tak szkodliwie, iż w kilka godzin umarł.

Z *Florecyi* d. 28. *Lip.* Nie dawno w *Prato*, czterech Plebanów niechciało dawać szlubu dwom parom zpokrewnionym, za dyspensą Biskupa de *Prato*, twierdząc, iż na to potrzeba dyspensy z *Rzymu*. Gdy o tym oznaymiono Xiążęciu, wydał rozkaz, ażeby ci czterey Plebani, byli wzięci do *Seminarium* w *Pisto*i, y żeby tam początków *Religii Chrześciahskiej* do poty się uczyli, do pokiby niedali dowodów o swoich w niey postępках.

Z *Włoch* d. 8. *Sierpnia*. Krolowa Jeymć *Neapolitańska* zapadła na febrę.

Dnia 26. *Lipca* w *Terni* a dnia 31. w *Rzymie* rozmaite dały się czuć trzęsienia ziemi.

J.P. Hrabia *Potocki* z małżonką swoją z *Bastii* przybył do *Liwny*. Przystawił ieh tam Kapitan *Oleta*, y otrzymał za to w prezencie zegarek złoty brylantami kameryzowany; a ludzie iego, dwadzieścia *Lu- idorow*.

Także y Rzeczpospolita *Genueńska* niedawno chciała skasować iakis Zakon; który jednak, większością jednego tylko głosu, utrzymany został.

Z Semliny d. 2. Sierpn: W *Belgradzie* dla handlownego Traktatu bawiący się *Demetrius Dimies* Kupiec y holdownik Cezarza Jmci, dnia 30. przeszłego miesiąca barzo źle był traktowany od iedney bandy *Tureckiey*, a naostatek zabity z pistoletu został. Zabiwszy go *Turcy*, posiekali ciało w drobne części. Dla obrony y zatarcia niby tego ich okrucieństwa, twierdzą oni, że odkryli byli, iż pomieniony *Dimies*, przechowywał u siebie wiele *Turczynek*. Lokay tegoż młodego kupca, był od *Turkow* na pal wbity, y nim na nim życia dokończył, dwie godziny w nieznośnych był mękach. Ten kupiec miał na sobie suknie *Niemieckie* y *Niemiecki* kapelusz. Zaraz po wypełnieniu tego okrutnego zaboystwa ogłoszono, ażeby w *Belgradzie*, żaden nie ważył się ukazywać w *Niemieckim* stroiu y w *Niemieckim* kapeluszu. Z ciekawością czekamy, co za satysfakcyą *Dywan* w *Stambule* za tę krzywdę uczyni.

Z Frankfurta d. 19. Sierpnia. Spodziewają się; że Krol Jmć *Francuski*, na przyszły rok przybędzie do *Straßburga*.

Ta nowina potrzebuie potwierdzenia, że *Xiąże Jmć Würtemberski*, daie *Holenderskiej Ośtindyjskiej* kompanii 1800. woyska; iako też y ta, iż *Xiąże Jmć Biskup Ratyzboński*, 75. iuż rok mający, chce się udać na spóczynek.

Z Wersalu dnia 17. Sierp: Wiadomo, iż przywołanemu tu *Parlamentowi de Bordeaux*, Krol Jmć kazał wyliczyć 150. tysięcy *Liwrow*, nagradzając wydatek podróży. Pomieniony *Parlament* dość mając natym, że podczas tey acz kosztowney podróży, *Sprawę swą y Obywatelów swoich*, przeciwko podstępnyim y chciwym osobom, przed *Krolem* wygrał; pomienioną ofiarowaną sobie od *Dworu Summę*, obrocieć umyślił na dobro powszechnę, to iest na wystawienie *Publicznego Domu*, gdzie będą przyjmowane *gratis* ubogie, bliskie porodzenia niewiaśty.

Z Wiednia d. 19. Sierp. W tych dniach, przysłał tu *Cesarz Jmć* wielką liczbę *Memoryałów*, które odebrał od *Obywatelów* podczas bytności swey we *Lwowie*.

Kawaler Dolfini, nowy przy *Dworze* tuteyszym *Posel Wenecki*, gdy iechał konno na promenadę, potknąwszy się koń, złamał ramię przechodzącey dziesięcioletniey ubogiey dziewczynie. Zaraz ją oddał do *Cyrulika*, koszt cały na wygodne leczenie na siebie przyjął, y ubogim teyże dziewczyny *Rodzicom*, dał w podarunku sto *Czerwonych Złotych*.

Z Hamburga dnia 24. Sierpnia. Dnia wczorajszego o 5. po południu godzinie, odprawił barzo pomysłnie y z wielkim wszytkich patrzących ukontentowaniem P. *Blanchard* swą dwudziestą powietrzną podróż. Balon iego zawierał w sobie około 5,000. stop kubicznych, y w przeciągu 2. godzin był napelniony palnym powietrzem.

Z Paryża dnia 18. Sierpnia. Poseł Krolewski na Sejm Ratyżboński JPan *Berenger*, dnia 13. tego miesiąca, był z pożegnaniem u Krola Jmci, y wyjechał na miejsce swego przeznaczenia.

Obrana Xieni *de Remiremonde* Xiężniczka *de Bourbon Conde*, codziennie czeka od *Oyca S.* na *Breve* swojego potwierdzenia.

DONIESIENIE Z WARSZAWY DNIA 9. WRZEŚ: R. 1786.

JPan *Jozef Radziwiński* Sędzia Ziemski Woiewo: *Gnieźnieński*; założywszy Miasto Nowey Kolonii *Radziwiński* w Powiecie *Kozińskim* nad granicą *Prus Wschodnio-Zachodnich* pod *Kocynią* leżące, z hoynego łask szafunku Najjaśnieyszego Krola łaskawie nam panującego (ktorego szcęgólną troskliwością jest około dobra krajowego czynić zabieg) otrzymał do teyż Kolonii Przywilej na Targi tygodniowe w każdy poniedziałek odprawiać się mające, tudzież Jarmarkow ośm do roku na konie, bydło, y różne kralowe y zagraniczne towary. Iako to pierwszy Jarmark dnia 23. Stycznia. 2. dnia 20. Marca. 3. dnia 3. Maja w dzień *Znalezienia S. Krzyża* (ktory tak przez Wigilią iako sam dzień tegoż Święta odprawiać się będzie) 4. we wtorek po *Zielonych Świątkach*. 5. dnia 17. Lipca. 6. dnia 16. Sierpnia. 7. dnia 14. Września w dzień *Podwyższenia S. Krzyża* (ktory także y przez Wigilią stać będzie) 8. dnia 7. Grudnia. Z tych Jarmarkow jeden odprawił się teraz we wtorek po *Zielonych Świątkach*, na którym procz znaczney kompanii z ołob obywatelskich Woiewodztwa tego dyfingwowanych przeszło w liczbie 200. ktorych JPan Sędzia zaprosiwszy na obiad u kilku stołow traktował, przy spełnianiu zdrowia Najjaśnieyszego Pana z wydaniem kilkokrotnym ognia zharomat. Byli też nietylko kupcy z towarami tak kralowemi iako zagranicznymi licznie zgromadzeni, ale y samego pòpolstwa na kilka tysięcy znajdowało się. Targi zaś y inne Jarmarki w swoich czasach odprawiać się będą, na ktore wolny przyjazd każdemu bez opłaty pozwolony jest.

Ponieważ pożytek pigułekow na wygubienie szczurow y myszy, od obywatelow, ktorzy one kupowali, jest doznany; podaje się więc ieszcze dla pożytku publicznego do wiadomości, że pomienione pigułki, są najlepszy sposòb do ich wygubienia y pozbycia się w krotkim czasie. Trzeba położyć po trzy lub więcej pigulek na kawałku papieru w wieczor gdzie szczury prześfmyk swoy mają; rano uważać potrzeba, jeżeli one są zjedzone, tedy na drugi wieczor świeże położyć potrzeba, a bez wątpienia w krotkim czasie wszytkie szczury y myszy wyginą. Pigułki te, konserwować potrzeba w miejscu chłodnym lub w piwnicy, aby zapach swoy, za ktorym myszy idą, nieustraciły. Znajdują się one w *Starej Warszawie* przy *Nowomiejskiej Bramie*, w kamienicy *Szubańskich*, pod Nrem 172. na drugim piętrze, Skoik zapieczętowany kosztuje Zł: 2.

Licytacya Dworku *Zarebowskięgo* przy *Ulicy Marszałkowskiej* pod Nrem 1387. sytuowanego, z mocy Dekretu Urzędu Miasta *Grzybowa*, y nastąponey Prorogacyi w Mieyscu Sądowym Dnia 11. Miesiąca Września Roku 1786. o godzinie trzeciej popołudniu odprawić się będzie. Zyczący nabyć. powinien będzie teyż licytacyi na terminie wyżey oznaczonym attentować. W *Warszawie* dnia 6. Września wyszly Numery w *Loterji Kralowej* 78. 40. 3. 19. 70. z ktorych składają się 10. *Ambow* (3 19) (3 40) (3 70) (3 78) (19 40) (19 70) (19 78) (40. 70) (40. 78) (70 78) Także 10. *Ternow* (3 19 40) (3 19 70) (3 19 78) (3 40 70) (3 40 78) (3. 70 78) (19 40 70) (19 40 78) (19 70 78) (40 70 78) Przyszłe ciągnięcie będzie d. 20. Wrze